

Artbeskrivning ekologi

I Sverige finns det sju hackspettsarter och av dem är det i princip bara två som brukar förorsaka skador på hus och byggnader. Större hackspett (*Dendrocopos major*) är en av de vanligaste hackspettsarterna i Sverige. Längst i norr är den sällsynt annars lever den i löv- och blandskogar (ibland även barrskog) från Skåne till Lappland. Den hackar sitt eget bo eller lever i holk. Den större hackspetten äter insekter som skalbaggar, myror och bladlöss. Födan består även av bär som blåbär och lingon och den uppsöker gärna fågelbord under vintern.

Spillkråka (*Dryocopus martius*) är den största av Europas hackspettar och den som orsakar störst skada. Den förekommer allmänt till sparsamt i hela Sverige. Den lever i äldre barr- eller lövskog. Arten är en stannfågel men vissa år förekommer flyttningar. Spillkråkan mejslar ut stora bohål i träd på våren. Födan består av vedlevande insekter, myror, spindlar m.m.

Skador och olägenheter

De skador som hackspettar orsakar på trähus är inte det trummande som fåglarna gör för att markera sitt revir. Istället utgörs det av ett oregelbundet hackande då hackspetten antingen söker föda eller tar upp bohål. Det är då de arbetar med kraft och orsakar skador. Oftast sker angreppen på husfasader och på husgavlar strax under taket.

Varför hackspettarna ger sig på hus är inte klart. Ibland kan det vara så att träfasaden är gammal och innehåller skadeinsekter som hackspetten hör och letar upp. Ibland kanske den hör andra ljud som gör att den tror att det finns vedinsekter där, t.ex. ett getinbo på vinden, tickandet från en klocka eller knäppandet och surrandet från

elanordningar i väggen (elmätare, ledningar, transformatorer, reläer).

Även en helt ny träpanel kan angripas utan att någon förklaring. I de fallen är det troligt att hackspetten sökt ett övernattningshål eller alternativt bohål och av någon anledning funnit huset attraktivt. Flera fall finns beskrivna där äldre hus med gammal träfasad med hackspettshål har bytts till ny fasad och sedan har hackspetten tagit upp nya hål på samma ställen.

Förebyggande åtgärder

Starholkar eller pärluggleholkar kan sättas upp i husets närhet. Förhoppningsvis fungerar de som alternativa övernattningshål så att den slipper hacka sig genom fasaden.

Genom att sätta upp en eller flera hackspettsattrapper på det utsatta huset kan man ofta få bukt med problemet.

När hackspetten upptäcker att reviret redan är ockuperat drar den sig undan. Attrapper kan man själv göra i trä eller plåt (rita ut siluetten av en hackspett i naturlig storlek och såga eller klipp ut den) och måla den i de färger som den angripande hackspetten har. Attrappen sätts lämpligen högt på husknuten så att den kan ses från två av väggsidorna.

Erfarenheter visar att hackspettsattrapper oftast fungerar bättre än t.ex. rovfågelsattrapper och vimplar.

Olika typer av rovfågelsattrapper kan prövas för att skrämja bort hackspettarna från fasaden. En höksiluetten kan sågas ut i trä eller plåt. Siluetten måste vara karaktäristisk med lång smal stjärt, kort huvud och breda vingar. Färgen bör vara mörkgrå eller mörkbrun och målas strimmig på undersidan. Attrappen bör hängas upp så att färgerna kontrasterar mot bakgrunden. Det bästa är att hänga upp attrappen ovanför skadestället, t.ex. från ett spö så att den avtecknar sig mot himlen. En ugglesiluetten kan tillverkas på samma sätt. Den bör föreställa en uggle med stort huvud och stora ögon. Ögonen är viktiga och bör målas gula eller orangeröda. Attrappen spikas lämpligen upp under takskägget.

Vimplar, ballonger, plastpåsar m.m. har prövats att hänga upp i snören vid skadestället och många gånger visat sig fungera bra. Kombinationen av något som rör sig i vinden och samtidigt ger ifrån sig ljud är bra.

Jaktbestämmelser

Hackspetten är fredad och får inte jagas. Jakt för att motverka skada är inte heller tillåten.

Ansvarsfrågor

Hackspettar är inte klassade som skadedjur eftersom de inte orsakar olägenhet för människors hälsa. Fastighetsägaren får själv ta ansvar för att vidta åtgärder.

Mer information

www.sofnet.org – fakta om större hackspett och spillkråka, förslag till åtgärder och bilder på attrapper